

# สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางพัฒนา การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

Current Situation, Desirable Situation and Guidelines  
to Develop Administration of Infant and Child  
Development Center under the Local Government  
Organization, Nakhon Phanom Province

ณัฐรีย์ สิงห์เงา<sup>1</sup> และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์<sup>2</sup>

Nattharee Singngao<sup>1</sup> and Sumalee Sriputtarin<sup>2</sup>

<sup>1-2</sup> สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม 48000

Educational Administration and Development, Faculty of Educations, Nakhon Phanom University,  
Nakhon Phanom 48000

<sup>1</sup> Corresponding Author: E-mail: 626150110031@npu.ac.th

Received: 9 Dec. 2020; Revised: 26 Jan. 2021; Accepted: 1 Dec. 2021

## บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็น และ 3) พัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม มีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการศึกษาและครู จำนวน 252 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 4 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และ 4) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและการบริหารจัดการบุคลากร และ 3) แนวทางการพัฒนาของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

**คำสำคัญ :** การบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แนวทางพัฒนา

## Abstract

The purposes of this research were to: 1) study current situations and desirable situations of the administration, 2) conduct need assessment, and 3) develop guidelines for Infant and Child Development Center under the Local Government Organization, Nakhon Phanom Province. The research was conducted in 2 phases, i.e., quantitative phase and qualitative phase. For the first phase, the sample group included 252 school administrators and teachers based on Krejcie & Morgan's table. There were 3 informants for the structure interview and 5 experts for validating the appropriateness of the developed guidelines. There were 4 instruments used in this research comprising: 1) a questionnaire on the current situation for Child Development Center management, 2) a questionnaire on desirable situation for developing Child Development Center management, 3) a structured-interview, and 4) a suitable and possible evaluation form on guidelines for developing Child Development Center management. The statistics included percentage, mean, standard deviation, and the index modified priority needs index (PNIModified).

The results were as follows: (1) the current situation of the Child Development Center management was at moderate level and the desirable situation for managing the Child Development Center was at high level. (2) The highest mean of top-three need assessment for managing the Child Development Center were the encouragement of family and community participatory, systematic administration, and personal management respectively. (3) The guidelines for developing Child Development Center revealed that its suitability was at the highest level and the possibility was at high level in overall.

**Keywords :** Administration, Infant and Child Development Center, Guidelines for Development

## 1. บทนำ

ปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สูงขึ้นตามมาตรฐานที่กำหนดในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดนโยบายการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยจัดทำเครื่องมือประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น และมีการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา [1] ฉะนั้นการศึกษาปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อ ๆ ไป เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต [2]

การบริหารจัดการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ผ่านมา พบประเด็นปัญหาในหลายด้าน อาทิ ปัญหาด้านการจัดการระบบการศึกษาปฐมวัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน พบว่า หน่วยงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยไม่สามารถจัดการได้ครอบคลุมทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ในด้านการบริหารจัดการและระบบการจัดการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ เช่น การให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองยังไม่ทั่วถึงขาดการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้บริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจเรื่องปรัชญา จิตวิทยา และพัฒนาการของเด็ก และปัญหาสำคัญคือวิธีการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กไม่ถูกต้องและขาดประสิทธิภาพ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กเป็นองค์รวมอย่างแท้จริง รวมทั้งมีปัญหาความไม่พร้อมในสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ การขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการ

จัดการศึกษาปฐมวัยของครู ผู้บริหารและสถานศึกษา การขาดแคลนความรู้ด้านการบริหารจัดการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่ ยังขาดบทบาทในการส่งเสริมคุณภาพในการบริหารงานการศึกษาปฐมวัย การบริหารจัดการหลักสูตรยังมีคุณภาพไม่เป็นที่น่าพอใจ การบริหารทั่วไปและการบริหารทรัพยากรต้องมีการปรับปรุง ส่วนในด้านการประเมินหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพบว่า ยังคงต้องปรับปรุงทั้งในเรื่องของวิสัยทัศน์ของหลักสูตร การจัดประสบการณ์ การสร้างการเรียนรู้ของหลักสูตร [3]

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการบุคลากร การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม เพื่อความปลอดภัย การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน [4] เป็นการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการติดตามและประเมินของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดทำโครงสร้าง คุณสมบัติและอัตรากำลัง และมีการคัดเลือกตามระเบียบของหน่วยงาน จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการทำงาน ปรับปรุงคุณภาพการให้บริการแก่เด็กซึ่งคำนึงถึงพัฒนาการและกระบวนการเรียนรู้ การจัดทำนโยบายและควบคุมความปลอดภัยจากสิ่งที่ก่อให้เกิดอันตรายอย่างสม่ำเสมอ มีการครอบคลุมสถานที่ประกอบอาหาร น้ำดื่ม น้ำใช้ กำจัดขยะ สิ่งปฏิกูล จัดให้มีอาหารที่เหมาะสมและเพียงพอตามวัยทุกวัน การประชุมผู้ปกครอง การประเมินกิจกรรมที่จัดเพื่อส่งเสริมสร้างความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข่าวสารหรือความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้แก่ชุมชน โดยเป็นข้อมูลที่มีความทันต่อยุคสมัย มีการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงเครือข่ายภูมิปัญญา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดกิจกรรมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน เป็นประจำสม่ำเสมอ ดังนั้นการบริหารจัดการพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงสำคัญเพราะเป็นวัยที่มีอัตราในการเจริญเติบโตสูงสุดสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ หากได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างถูกต้อง [5]

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารและการพัฒนาให้สถานศึกษามีคุณภาพต่อไป

## 2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

2.2 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

2.3 เพื่อศึกษาพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

## 3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

### 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการกองการศึกษา 71 คน นักวิชาการศึกษา 98 คน และครู 572 คน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปีการศึกษา 2563 จาก 400 แห่ง จำนวน 741 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการศึกษา และครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 252 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบกับตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ฉบับ เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .24-.84 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .95 และแบบสอบถามสภาพพึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง

.80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .23-.75 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .94

3) การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอข้อมูลโดยการแสดงความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติและนำเสนอข้อมูลโดยการแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Priority Needs Index ( $PNI_{modified}$ ) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

3.2 ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ในการตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการและครู จบการศึกษาปริญญาโททางการบริหารการศึกษา และมีผลงานทางด้านการบริหารจัดการเป็นที่ยอมรับทางด้านการส่งเสริมและการร่วมกิจกรรมชุมชน มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่น ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 3 คน ประกอบด้วย (1) นายวชิระ คำไตรย์ ผู้อำนวยการกองการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย (2) นางสาวอิฐฐารมย์ บัวลอย หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา รักษาการแทน ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผึ้ง (3) นางปานศิริ แดงกัน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้าน

ดงตี้ว องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้จากการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย (1) อาจารย์ลีลาวดี ชนะมาร อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษปฐมวัย มหาวิทยาลัยนครพนม (2) นายบัณฑิต นามพลแสน ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกสว่างประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 (3) นางดารณี สุกทน รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห่มมน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำเตย (4) ดร.อิสระกุลวุฒิ ข้าราชการครู โรงเรียนบ้านคอนเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 (5) ดร.สุกิตา อนันตภักดิ์ ข้าราชการครูโรงเรียนพระเทพญาณวิเศษอุดมวิทย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ฉบับ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3) การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก สร้างข้อสรุปจากเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และนำเสนอโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ตอนที่ 2 ผู้วิจัย ร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ในขั้นตอนที่หนึ่งและข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ และนำเสนอข้อมูลโดยการแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

#### 4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

**ตารางที่ 1** แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผล ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

| การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก              | สภาพปัจจุบัน |      |             | สภาพที่พึงประสงค์ |      |             |
|------------------------------------------------|--------------|------|-------------|-------------------|------|-------------|
|                                                | X            | S.D. | ความคิดเห็น | X                 | S.D. | ความคิดเห็น |
| 1. การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ                | 2.82         | .64  | ปานกลาง     | 4.19              | .41  | มาก         |
| 2. การบริหารจัดการบุคลากร                      | 2.89         | .58  | ปานกลาง     | 4.26              | .35  | มาก         |
| 3. การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย  | 3.01         | .90  | ปานกลาง     | 4.38              | .30  | มาก         |
| 4. การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้  | 3.88         | .46  | มาก         | 4.61              | .26  | มากที่สุด   |
| 5. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน | 2.42         | .43  | ปานกลาง     | 3.69              | .38  | มาก         |
| รวม                                            | 3.00         | .60  | ปานกลาง     | 4.23              | .24  | มาก         |

จากตารางที่ 1 พบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ รองลงมา คือ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย การบริหารจัดการบุคลากร การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ รองลงมา คือ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย การบริหารจัดการบุคลากร การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

4.2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

**ตารางที่ 2** แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ( $PNI_{modified}$ ) และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครพนม

| การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก<br>สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม | D    | I    | $PNI_{modified}$ | ลำดับความ<br>ต้องการจำเป็น |
|-----------------------------------------------------------------------------------|------|------|------------------|----------------------------|
| 1. ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ                                               | 2.82 | 4.19 | 0.487            | 2                          |
| 2. ด้านการบริหารจัดการบุคลากร                                                     | 2.89 | 4.26 | 0.473            | 3                          |
| 3. ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย                                 | 3.01 | 4.38 | 0.455            | 4                          |
| 4. ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้                                 | 3.88 | 4.61 | 0.188            | 5                          |
| 5. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน                                | 2.42 | 3.69 | 0.525            | 1                          |
| รวม                                                                               | 3.00 | 4.23 | 0.426            | -                          |

จากตารางที่ 2 พบว่า การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ( $PNI_{modified}$ ) และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวม 3 อันดับแรก คือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และด้านการบริหารจัดการบุคลากร

4.3 ผลการศึกษาการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม ที่ได้การสัมภาษณ์มีแนวทางพัฒนา ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนพัฒนาการบริหารจัดการ ดำเนินงานติดตาม ประเมินของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดทำโครงสร้าง คุณสมบัติ อัตราค่าจ้าง และมีการคัดเลือกตามระเบียบของหน่วยงาน จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ สร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการทำงาน มีการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการให้บริการแก่เด็ก ซึ่งคำนึงถึงพัฒนาการและกระบวนการเรียนรู้ จัดทำนโยบายและควบคุมความปลอดภัยจากสิ่งทีก่อให้เกิดอันตรายอย่างสม่ำเสมอ

ด้านบริหารจัดการบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดหาครูที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์และกลุ่มกิจกรรมที่เป็นไปตามอัตราส่วนทุกกลุ่มอายุที่กำหนด มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม และสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร มีการสนับสนุนการทำงาน จัดให้มีสวัสดิการและได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามระเบียบของหน่วยงาน ผู้บริหารและครูมีการตรวจสอบสุขภาพของบุคลากรประจำปี ประเมินความเครียดด้วยตนเอง โดยมีการช่วยเหลือที่จำเป็น ครูมีหน้าที่หลักในการปฏิบัติต่อเด็ก ซึ่งมีคุณสมบัติตามหน่วยงานต้นสังกัดกำหนด

ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมของเล่นสะอาด จำนวนเพียงพอ เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก มีการบริหารจัดการภาวะสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมทางสังคมซึ่งเป็นอันตรายต่อเด็ก มีการป้องกันภัยจากอุบัติเหตุการจมน้ำ หกล้ม พลัดตก

จากที่สูง ไฟฟ้า สัตว์กัด การใช้ของเล่นและความปลอดภัย มีการสำรวจการเดินทางของเด็กและวางแผนการดำเนินงานเพื่อความปลอดภัย เพื่อให้เกิดความรู้ สร้างวินัย และฝึกทักษะให้กับผู้ปกครอง จัดให้มีระบบรับมือเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย ภัยพิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่ โดยมีการฝึกซ้อมแผนอพยพให้กับบุคลากรทุกคน

ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการครอบคลุมสถานที่ปรุง ประกอบอาหาร น้ำดื่ม น้ำใช้ กำจัดขยะ สิ่งปฏิกูล และพาหนะนำโรค มีอุปกรณ์ภาชนะและเครื่องใช้ส่วนตัวสำหรับเด็ก ได้แก่ แปรงสีฟัน แก้วน้ำ ผ้าเช็ดหน้า ติดป้ายชื่อ มีที่วางอุปกรณ์และเครื่องใช้เฉพาะของเด็กแต่ละคน มีการแยกห้องน้ำ ห้องส้วม สถานที่แปรงฟัน ที่ล้างมือ อย่างเป็นสัดส่วน มีการทำความสะอาดอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง มีการตรวจสุขภาพอนามัยประจำวัน สังเกตความผิดปกติของเด็ก ตั้งแต่แรกเริ่ม เช่น มีไข้ ไอ น้ำมูก ผื่นตามตัว เป็นต้น เมื่อเกิดขึ้นให้รีบแจ้งผู้ปกครองให้มารับไปพบแพทย์ จัดให้มีอาหารที่เหมาะสมและเพียงพอตามวัยทุกวัน มีเครื่องชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงที่ได้มาตรฐาน

ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง มีการประเมินกิจกรรมที่จัดเพื่อส่งเสริมสร้างความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร หรือความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้แก่ชุมชน โดยเป็นข้อมูลที่มีความทันต่อยุคสมัย มีการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงเครือข่ายภูมิปัญญา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน ได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ สอดคล้องกับประเพณีและวัฒนธรรม มีการจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย พัฒนาครูให้มีความเข้มแข็งตามบริบท สังคม และวัฒนธรรม

4.4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 3 แสดงผลการตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

| การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม | ความเหมาะสม |      |               | ความเป็นไปได้ |      |               |
|--------------------------------------------------------------------------------|-------------|------|---------------|---------------|------|---------------|
|                                                                                | $\bar{X}$   | S.D. | ผล<br>ประเมิน | $\bar{X}$     | S.D. | ผล<br>ประเมิน |
| ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ                                               | 4.36        | .26  | มาก           | 3.00          | .47  | ปานกลาง       |
| ด้านการบริหารจัดการบุคลากร                                                     | 4.16        | .46  | มาก           | 2.76          | .26  | ปานกลาง       |
| ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย                                 | 4.76        | .33  | มากที่สุด     | 3.32          | .46  | ปานกลาง       |
| ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้                                 | 4.56        | .36  | มากที่สุด     | 3.00          | .42  | ปานกลาง       |
| ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน                                | 3.80        | .32  | มาก           | 3.40          | .24  | ปานกลาง       |
| รวม                                                                            | 4.33        | .35  | มาก           | 3.10          | .37  | ปานกลาง       |

จากตารางที่ 3 พบว่า การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการบุคลากร

## 5. สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

### 5.1 สรุปผลและอภิปรายผล

1) จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม พบว่า ผลการวิเคราะห์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

ภาพและการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็ก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม มีการบริหารจัดการหลักสูตรในการส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ด้านสังคมและอารมณ์ การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กในวัยอนุบาลทั้งเรื่องของการดูแลรักษาความสะอาด และสุขภาพอนามัยของเด็กอนุบาล [6]

2) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม พบว่า มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และลำดับความต้องการจำเป็น การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการบุคลากร การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงเครือข่ายภูมิปัญญา

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับประเพณีและวัฒนธรรม มีการจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมเครือข่าย พัฒนาเด็กปฐมวัย พัฒนาคู่มือให้มีความเข้มแข็งตามบริบท สังคมและวัฒนธรรม [6] สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี [7] ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากทุกภาคส่วน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการส่งเสริม การมีส่วนร่วมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากทุกภาคส่วน

3) ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูมีความต้องการระบบการบริหารจัดการที่ชัดเจน มีการส่งเสริมและสนับสนุน สร้างเครือข่าย มีการปรับปรุงและพัฒนาาร่วมกันในทุก ๆ ด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ [8] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจาก ทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมที่แตกต่างกัน

## 5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากการวิจัยสภาพปัจจุบันและสภาพที่

พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและมีความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้ครูร่วมมือกันในการกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาวิชาชีพให้มากขึ้นหรือกำหนดเป็นนโยบายให้แต่ละสถานศึกษาประยุกต์ใช้วิธีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และสถานศึกษาโดยผู้บริหารมีการจัดครูทำงานร่วมกันสร้างความเข้มแข็ง

2) ผลจากการวิจัยความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครพนม พบว่า ด้านที่มีความสำคัญของความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูร่วมกันค้นหาเนื้อหาที่ผู้เรียนเข้าใจได้ยากและร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เพื่อทบทวนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากความสำเร็จของกันและกัน และครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกันวางแผน ออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ตามบริบทของตนเองที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

3) ควรนำแนวทางซึ่งเป็นผลจากการวิจัยไปใช้ปฏิบัติหรือดำเนินการในสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

2) ควรวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือประเมินผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

## เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2563). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพมหานคร.
- [2] กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2559). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- [4] กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2562). คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาท้องถิ่น.
- [5] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- [6] กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- [7] อัญชลี หลักชัย. (2562). การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี. การศึกษามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [8] เบญจวรรณ ศรีศรี. (2556). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนายูง จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพมหานคร.